OFICIÁLNÍ PRAVIDLA
VOLEJBALU
2005
FIVB
New Edition • Nouvelle Edition

PRAVIDLA VOLEJBALU

OBSAH

Charakteristika hry
Filozofie pravidel a rozhodování

SEKCE I
Hra

KAPITOLA PRVNÍ - Zařízení a vybavení

1 Hrací plocha
1.1 Rozměry
1.2 Povrch hrací plochy
1.3 Čáry na hřišti
1.4 Zóny a prostory
1.5 Teplota
1.6 Osvětlení

2 **Síť a sloupky**
2.1 Výška sítě
2.2 Struktura
2.3 Postranní pásky
2.4 Anténky
2.5 Sloupky
2.6 Doplňkové vybavení

3 **Míče**
3.1 Parametry
3.2 Jednotnost míčů
3.3 Systém tří míčů

KAPITOLA DRUHÁ - Účastníci

4 **Družstva**
4.1 Složení družstva
4.2 Umístění družstva
4.3 Výstroj
4.4 Změny ve výstroji
4.5 Zakázané předměty

5 **Vedení družstva**
5.1 Kapitán
5.2 Trenér
5.3 Asistent trenéra

KAPITOLA TŘETÍ - Uspořádání hry

6 **Zisk bodu, vítězství v setu a v utkání**
6.1 Zisk bodu
6.2 Vítězství v setu
6.3 Vítězství v utkání
6.4 Nepřítomné a neúplné družstvo

7 Struktura hry
7.1 Losování
7.2 Rozcvičení
7.3 Sestava družstva
7.4 Postavení
7.5 Chyba v postavení
7.6 Pořadí postupu
7.7 Chyba v pořadí postupu

KAPITOLA ČTVRTÁ - Činnosti ve hře

8 Situace ve hře
8.1 Míč ve hře
8.2 Míč mimo hru
8.3 Míč v hřišti
8.4 Míč mimo

9 Hra míčem
9.1 Odbití družstva
9.2 Charakteristiky odbití
9.3 Chyby při hře míčem

10 Míč na síti
10.1 Přelet míče přes síť
10.2 Míč, který se dotkne sítě
10.3 Míč v síti

11 Hráč u sítě
11.1 Přesáhnutí přes síť
11.2 Proniknutí pod sítí
11.3 Dotek sítě
11.4 Chyby hráče u sítě

12 Podání
12.1 První podání v setu
12.2 Pořadí postupu na podání
12.3 Povolení podání
12.4 Provedení podání
12.5 Clonění
12.6 Chyby uskutečněné v průběhu podání
12.7 Chyby po podání a v postavení

13 Útočný úder
13.1 Útočný úder
13.2 Omezení útočného úderu
13.3 Chyby při útočném úderu

14 Blok
14.1 Blokování
14.2 Dotek bloku
14.3 Blokování v prostoru soupeře
14.4 Blok a odbití družstva
14.5 Blokování podání
14.6 Chyby při blokování

KAPITOLA PÁTÁ - Přerušení a zdržování

15 Řádná přerušení hry
15.1 Počet řádných přerušení
15.2 Žádost o řádná přerušení
15.3 Posloupnost přerušení
15.4 Oddechové časy a technické oddechové časy
15.5 Střídání hráčů
15.6 Omezení střídání
15.7 Výjimečné střídání
15.8 Střídání při vyloučení nebo diskvalifikaci
15.9 Neoprávněné střídání
15.10 Provedení střídání
15.11 Neoprávněné žádosti

16 Zdržování hry
16.1 Způsoby zdržování
16.2 Sankce za zdržování

17 Výjimečná přerušení hry
17.1 Zranění
17.2 Vnější zásah
17.3 Prodloužená přerušení

18 Přestávky a výměna polí
18.1 Přestávky
18.2 Výměna polí

KAPITOLA ŠESTÁ - Hráč libero

19 Hráč libero
19.1 Určení libera
19.2 Výstroj
19.3 Činnosti s účastí libera

KAPITOLA SEDMÁ - Chování účastníků

20 Požadavky na chování
20.1 Sportovní chování
20.2 Fair play

21 Nevhodné chování a sankce
21.1 Mírně nevhodné chování
21.2 Nevhodné chování vedoucí k sankcím
21.3 Stupnice sankcí
21.4 Uplatnění sankcí za nevhodné chování
21.5 Nevhodné chování před a mezi sety
21.6 Karty pro udělování sankcí

SEKCE II

Rozhodčí, jejich odpovědnosti a oficiální znamení

KAPITOLA OSMÁ - Rozhodčí

22 **Sbor rozhodčích a procedury**
22.1 Složení
22.2 Procedury

23 **První rozhodčí**
23.1 Umístění
23.2 Pravomoc
23.3 Odpovědnosti

24 **Druhý rozhodčí**
24.1 Umístění
24.2 Pravomoc
24.3 Odpovědnosti

25 **Zapisovatel**
25.1 Umístění
25.2 Odpovědnosti

26 **Asistent zapisovatele**
26.1 Umístění
26.2 Odpovědnosti

27 **Čároví rozhodčí**
27.1 Umístění
27.2 Odpovědnosti

28 **Oficiální znamení**
28.1 Znamení rozhodčích pažemi
28.2 Znamení čárových rozhodčích praporkem

SEKCE III

Schemata a obrázky

1.a Soutěžní plocha
1.b Hrací plocha
2. Hřiště
3. Vzhled sítě
4. Postavení hráčů
5. Míč přelétající svislou rovinu sítě
6. Kolektivní clona
7. Dokončený blok
8. Útočný úder hráče zadní řady
9. Stupnice sankcí
10. Umístění sboru rozhodčích a jejich pomocníků
11. Oficiální znamení rozhodčích pažemi
12. Oficiální znamení čárových rozhodčích praporkem

Definice

Charakteristika hry

Volejbal je sport hraný dvěma družstvy na hřišti rozděleném sítí. Existují různé verze přizpůsobené různým vnějším podmínkám tak, aby jejich rozmanitost umožnila účast každému.

Učelem hry je poslat míč přes síť na zem do pole soupeře a zabránit soupeřově snaze o totéž. Družstvo má právo na tři odbití (a to i po doteku bloku), aby vrátilo míč k soupeři.

Míč je uveden do hry podáním: udeřen podávajícím přes síť k soupeři. Rozehra pokračuje tak dlouho, dokud se míč nedotkne hřiště, není “aut” nebo se družstvu nepodaří vrátit jej povoleným způsobem.

Ve volejbalu družstvo, které vyhraje rozehru, získává bod (Rally Point System – každá rozehra znamená bod). Hráči tohoto družstva postoupí o jedno postavení ve směru pohybu hodinových ručiček.

Filozofie pravidel a rozhodování

Úvod

Volejbal je jedním z nejúspěšnějších a nejpopulárnějších soutěžních a rekreačních sportů na světě. Je **rychlý**, **vzrušující**, jeho akce jsou **výbušné**. Volejbal spojuje několik vzájemně se prolínajících prvků, které svým vzájemným **působením** vytvářejí jedinečnou kolektivní hru.

V posledních letech udělala FIVB obrovský pokrok v přiblížení této hry modernímu publiku.

Následující řádky jsou určeny široké volejbalové veřejnosti - hráčům, trenérům, rozhodčím, divákům a komentátorům z následujících důvodů:

- porozumění pravidlům umožňuje lépe hrát - trenéři mohou vytvářet kvalitnější složení družstva a jeho taktiku, která umožní hráčům předvést maximum svých schopností
- porozumění souvislostem mezi pravidly umožní rozhodčím přijímat lepší rozhodnutí

Úvod se zaměřuje v první řadě na volejbal jako soutěžní sport a následně specifikuje hlavní vlastnosti, které jsou třeba pro úspěšné rozhodování

Volejbal je soutěžní sport

Soutěžení dokáže objevit i skryté síly. Odhaluje nejlepší schopnosti, to nejlepší z ducha, tvořivosti a estetiky. Pravidla jsou vytvořena tak, aby umožnila všechny tyto kvality. Až na malé výjimky umožňuje volejbal **všem** hráčům hrát na síti (při útoku) i vzadu v poli (při obraně nebo podání). Wiliam Morgan, který hru vytvořil, by ji stále ještě poznal, protože volejbal si i po dlouhých letech zachoval určité specifické a důležité prvky. Některé z nich jsou společné s ostatními síťovými/míčovými hrami:

- podání
- postup (otáčení před podáním)
- útok
- obrana

Volejbal je však jeinečný mezi síťovými hrami tím, že trvá natom, aby byl míč neustále ve vzduchu - létající míč - a také tím, že umožňuje každému družstvu jistý počet přihrávek před vrácením míče k soupeři.

Zavedení specializovaného obranného hráče - libera - posunulo hru kupředu z hlediska délky rozeher a členění hry. Úprava pravidla o podání změnila tuto činnost z jednoduchého uvedení míče do hry na útočnou zbraň.

Pojem postupu na podání je v pravidlech zakotven , aby umožňoval všestrannost hráčů. Pravidla o postavení hráčů musí družstvům umožňovat dostatečnou pružnost při vytváření zajímavých taktických variant.

Hráči využívají tyto principy při poměřování své techniky, taktiky a síly. Tyto základní principy hry poskytují hráčům dostatek volnosti, aby mohli nadchnout diváky v hledišti i u obrazovek.

A obraz volejbalu se neustále vylepšuje.

Podle toho, jak se hra vyvíjí lze usuzovat, že se změní - bude ještě lepší, silnější, rychlejší.

Rozhodčí v rámci volejbalu

Základem pro dobré rozhodování je nestrannost a zásadovost. Rozhodčí **musí:**

- být **spravedlivý** vůči všem účastníkům
- být **viděn** jako spravedlivý i očima diváků

To vyžaduje obrovskou dávku důvěry - rozhodčí musí být důvěryhodný, aby umožnil hráčům bavit diváky. Dosáhne toho tím, že:

- je **přesný** ve svých **rozhodnutích**
- **rozumí, proč je pravidlo napsané**
- je **vynikající organizátor**
- umožní hře **plynout** a dovede ji **k výsledku**
- je v**ychovatelem -** používá pravidla k trestání nečestností a nezdvořilostí

- **podporuje** hru - tzn. **nechá vyniknout velkolepým momentům** hry, umožní nejlepším hráčům předvést to, co umí nejlépe: **pobavit** publikum

Závěrem můžeme říci, že dobrý rozhodčí bude používat pravidla k tomu, aby se hra stala plnohodnotným zážitkem pro **všechny** zúčastněné.

Ti z vás, kteří jste se dostali až k tomuto místu, nahlížejte na následující pravidla jako na současný stav vývoje této skvělé hry, ale nezapomeňte, že předcházející řádky mohou být zrovna tak důležité pro vaše správné postavení ve sportu.

SEKCE I

Kapitola první - ZAŘÍZENÍ A VYBAVENÍ

1 **HRACÍ PLOCHA**

Hrací plocha zahrnuje hřiště a volnou zónu, která musí být pravoúhlá a symetrická. 1.1 D.1a, D1.b

1.1 **Rozměry** D.2

Hřiště je obdélník o rozměrech 18x9 m obklopený volnou zónou, která je na všech stranách minimálně 3 m široká.
Volný hrací prostor je prostor nad hrací plochou, který je bez jakýchkoliv překážek. Volný hrací prostor je vysoký minimálně 7 m od povrchu hrací plochy.
Pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB musí měřit volná zóna nejméně 5 m od postranních a 8 m od koncových čar. Volný hrací prostor je vysoký minimálně 12,5 m od povrchu hrací plochy.

1.2 **Povrch hrací plochy**

1.2.1 Povrch musí být plochý, vodorovný a jednolitý. Nesmí pro hráče představovat jakékoliv nebezpečí zranění. Je zakázáno hrát na hrubých nebo kluzkých površích.
Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je povolen pouze dřevěný nebo syntetický povrch. Každý povrch musí být předem schválen FIVB.

1.2.2 V halách musí být povrch hřiště světlé barvy.
Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je pro čáry požadována bílá barva. Pro hřiště a volnou zónu jsou požadovány různé barvy, od sebe odlišné. 1.1, 1.3

1.2.3 Na venkovních hřištích je povolen sklon 5 mm na 1 m pro drenáž. Cáry hřiště z pevného materiálu jsou zakázány. 1.3

1.3. **Čáry na hřišti** D.2

1.3.1 Všechny čáry jsou 5 cm široké. Jejich barva musí být světlá a rozdílná od povrchu hrací plochy i od všech ostatních čar 1.2.2

1.3.2 Čáry vymezující hřiště
Hřiště je vymezeno dvěma postranními a dvěma koncovými čarami. Jak postranní, tak koncové čáry jsou vyznačeny uvnitř rozměrů hřiště. 1.1

1.3.3 Střední čára
Osa střední čáry rozděluje hřiště na dvě stejná pole, každé o rozměrech 9x9 m, avšak celá šíře střední čáry je považována za součást obou polí. Tato čára prochází pod sítí od jedné postranní čáry k druhé. D.2

1.3.4 Útočná čára
V každém poli vyznačuje útočná čára, jejíž zadní okraj je vyznačen ve vzdálenosti 3 m od osy střední čáry, přední zónu. 1.3.3, 1.4.1
Pro světové a oficiální soutěže FIVB je útočná čára prodloužena přidáním přerušovaných čar od čar postranních s pěti 15 cm dlouhými a 5 cm širokými úsečkami, vyznačenými 20 cm od sebe do celkové délky 1,75 m D.2

1.4. **Zóny a prostory** D.1b, D.2

1.4.1 Přední zóna
Přední zóna každého pole je vymezena osou střední čáry a zadním okrajem útočné čáry. Přední zóna je chápána jako prodloužená za postranní čáry až ke konci volné zóny. 1.3.3., 1.3.4 1.1., 1.3.2

1.4.2	Zóna podání Zóna podání je 9 m široká plocha za oběma koncovými čarami. Po stranách je vymezena dvěma krátkými čarami o délce 15 cm, vyznačenými 20 cm za koncovou čarou jako prodloužení obou postranních čar Obě krátké čáry jsou součástí šíře zóny podání. Hloubka zóny podání je vymezena koncem volné zóny.	1.3.2, D.1b 1.1
1.4.3	Zóna střídání Zóna střídání je vymezena prodloužením obou útočných čar až ke stolku zapisovatele.	1.3.4, D.1b
1.4.4	Prostor pro rozcvičení ***Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB jsou prostory pro rozcvičení, o velikosti přibližně 3x3 m, umístěny v obou rozích na straně hráčských laviček mimo volnou zónu.***	D.1a, D.1b
1.4.5	Prostor pro vyloučené Prostor pro vyloučené, o rozměru přibližně 1x1 m a vybavený dvěma židlemi, je umístěný v kontrolovaném prostoru vně prodloužení koncové čáry. Může být označen 5 cm širokou červenou čarou.	D.1a, D.1b
1.5	**Teplota**	
	Nejnižší teplota nesmí klesnout pod 10° C (50° F). ***Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB by neměla být maximální teplota vyšší než 25° C (77° F) a minimální nižší než 16° C (61° F).***	
1.6	**Osvětlení**	
	Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB by mělo být osvětlení hrací plochy 1 000 až 1 500 luxů měřených ve výšce 1 m nad povrchem hrací plochy.	1.
2	**SÍŤ A SLOUPKY**	D.3
2.1	**Výška sítě**	
2.1.1	Síť je umístěna svisle nad střední čarou a její horní okraj je ve výšce 2,43 m pro muže a 2,24 m pro ženy.	1.3.3
2.1.2	Výška se měří ve středu hřiště. Výška sítě (nad oběma postranními čarami) musí být přesně stejná a nesmí převýšit stanovenou výšku o více než 2 cm.	1.1, 1.3.2, 2.1.1
2.2	**Struktura**	
	Síť je 1,00 m široká a 9,50 až 10,00 m dlouhá (s postranními páskami vzdálenými 25 až 50 cm od každého okraje sítě), zhotovena z černých čtvercových ok o straně 10 cm. Na jejím horním okraji je umístěna vodorovná páska, široká 7 cm, zhotovená ze zdvojeného bílého plátna a přišitá po celé své délce. Každý konec této pásky má otvor, jímž prochází provaz upevňující pásku ke sloupkům tak, aby byl její horní okraj napnutý. K upevnění sítě ke sloupkům a k udržení jejího horního okraje napnutého je uvnitř pásky vedeno pružné lanko. Na spodním okraji sítě je umístěna další vodorovná páska široká 5 cm, podobná pásce na horním okraji, skrze níž je provlečen provaz. Tento provaz upevňuje síť ke sloupkům a udržuje tak spodní okraj sítě napnutý.	D.3
2.3	**Postranní pásky**	

Dvě bílé pásky jsou upevněny svisle k síti a umístěny přímo nad každou postranní čarou. 1.3.2, D.3
Jsou 5 cm široké a 1 m dlouhé a jsou považovány za součást sítě.

2.4 Anténky

Anténka je ohebná tyčka dlouhá 1,80 m, o průměru 10 mm, zhotovená ze sklolaminátu nebo podobného materiálu.
Anténka je upevněná na vnějším okraji každé postranní pásky. Anténky jsou umístěny na opačných stranách sítě. 2.3, D.3
Vrchních 80 cm každé anténky převyšuje síť a je označeno 10 cm širokými pruhy kontrastních barev, přednostně červené a bílé.
Anténky jsou považovány za součást sítě a ohraničují bočně prostor přeletu. 10.1.1,D.3,D.5

2.5 Sloupky

2.5.1 Sloupky, na kterých je síť připevněna, jsou umístěny ve vzdálenosti 0,5 - 1,0 m na vnější straně od postranních čar. Jsou vysoké 2,55 m a nastavitelné. D.3

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB jsou sloupky upevňující síť umístěny ve vzdálenosti 1 m od postranních čar.

2.5.2 Sloupky jsou zaoblené a hladké, zapuštěné do země bez upevňovacích lan. Na sloupcích nesmí být žádná nebezpečná nebo překážející zařízení.

2.6 Doplňkové vybavení

Veškeré doplňkové vybavení je určováno směrnicemi FIVB.

3 MÍČE

3.1 Parametry

Míč musí být kulatý, s povrchovou vrstvou zhotovenou z měkké kůže nebo ze syntetické kůže a uvnitř s duší z gumy nebo jiného podobného materiálu.
Jeho barva může být jednotně světlá nebo kombinací barev.
Syntetická kůže a barevné kombinace míčů, používaných v oficiálních mezinárodních soutěžích, musí odpovídat parametrům FIVB.
Jeho obvod je 65 - 67 cm a jeho váha je 260 - 280 gramů.
Jeho vnitřní tlak je 0,300 až 0,325 kg/cm^2 (4,26 až 4,61 psi) (294,30 až 318,82 mbar nebo hPa).

3.2 Jednotnost míčů

Všechny míče použité v utkání musí být jednotné pokud se týká je-jich obvodu, váhy, tlaku, typu, barvy apod. 3.1
Světové a oficiální soutěže FIVB, jakož i národní nebo ligová mistrovství, se musí hrát s míči schválenými FIVB, pokud FIVB nerozhodne jinak.

3.3 Systém tří míčů

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB musí být používáno tři míčů. D.10
V tomto případě je šest sběračů míčů rozmístěno tak, že stojí po jednom v každém rohu volné zóny a za každým rozhodčím.

Kapitola druhá - ÚČASTNÍCI

4 DRUŽSTVA

4.1 Složení družstva

4.1.1	Družstvo se může skládat nejvýše z dvanácti hráčů, trenéra, asistenta trenéra, maséra a lékaře. ***Pro světové a oficiální soutěže FIVB musí být lékař předem akreditován u FIVB.***	5.2, 5.3
4.1.2	Jeden z hráčů, avšak ne libero, je kapitánem družstva, který musí být označen v zápisu o utkání	5.1., 19.1.3
4.1.3	Pouze hráči zapsaní do zápisu o utkání mohou vstoupit do hřiště a hrát . Jakmile byl již zápis o utkání podepsán trenérem a kapitánem družstva, nelze zapsané hráče měnit.	1., 5.1.1, 5.2.2

4.2 Umístění družstva

4.2.1	Hráči, kteří nehrají, buď sedí na lavičce družstva, nebo jsou ve svém prostoru pro rozcvičení. Trenér a další členové družstva sedí na lavičce, ale mohou ji dočasně opustit. Lavičky pro družstva jsou umístěny vedle stolku zapisovatele, mimo volnou zónu.	1.4.4, 5.2.3, 7.3.3 D.1a, D.1b
4.2.2	Sedět na lavičce během utkání a účastnit se rozcvičení je povoleno pouze členům družstva.	4.1.1, 7.2
4.2.3	Hráči, kteří nehrají, se bez míčů mohou rozcvičovat takto:	
4.2.3.1	v průběhu hry: v prostorách pro rozcvičení	1.4.4, 8.1
4.2.3.2	v průběhu oddechových a technických oddechových časů: ve volné zóně za svým polem	1.3.3, 15.4
4.2.4	V průběhu přestávek mezi sety mohou hráči při rozcvičení ve volné zóně použít míče.	

4.3 Výstroj

Výstroj hráče se skládá z trička, trenýrek, ponožek (dresu) a sportovní obuvi.

4.3.1	Barva a provedení trička, trenýrek a ponožek celého družstva (týká se pouze hráčů) musí být jednotné (vyjma libera) a čisté.	4.1, 19.2
4.3.2	Obuv musí být lehká a pružná s gumovou nebo koženou podrážkou bez podpatků. ***Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB je zakázáno nosit obuv s černou barvící podrážkou. Trička a trenýrky musí být v souladu se standardy FIVB.***	
4.3.3	Trička hráčů musí být číslována od 1 do 18.	
4.3.3.1	Číslo musí být umístěno uprostřed přední i zadní strany trička. Barva a jasnost čísel musí být kontrastní k barvě a jasnosti trička.	
4.3.3.2	Čísla musí být vysoká minimálně 15 cm na prsou a 20 cm na zádech. Páska tvořící číslo je minimálně 2 cm široká.	

Pro světové a oficiální soutěže FIVB musí být číslo hráčů umístěno také na pravé nohavici trenýrek. Číslo musí být od 4 cm do 6 cm vysoké a páska tvořící číslo minimálně 1 cm široká.

4.3.4	Kapitán družstva musí mít na svém tričku pásku 8x2 cm, která podtrhuje číslo na prsou	5.1.
4.3.5	Je zakázáno nosit výstroj odlišné barvy od výstroje ostatních hráčů (vyjma libera) a bez oficiálního očíslování.	19.2
4.4	**Změny ve výstroji**	
	První rozhodčí může povolit jednomu nebo více hráčům:	23.
4.4.1	hrát bos(í),	
	Pro světové a oficiální soutěže FIVB je zakázáno hrát bos.	
4.4.2	vyměnit si mokrý(é) nebo poškozený(é) dres(y) v přestávce mezi sety nebo po vystřídání pod podmínkou, že barva, tvar a číslo nového(ých) dresu(ů) jsou stejné,	4.3, 15.5
4.4.3	v chladném počasí hrát v teplákových soupravách pod podmínkou, že jsou pro celé družstvo stejné barvy i tvaru (vyjma libera) a řádně očíslovány v souladu s pravidlem 4.3.3.	4.1.1, 19.2
4.5	**Zakázané předměty**	
4.5.1	Je zakázáno nosit předměty, které mohou způsobit zranění nebo přinést hráčům výhodu.	
4.5.2	Hráči mohou na vlastní zodpovědnost nosit brýle nebo oční čočky.	
5	**VEDENÍ DRUŽSTVA**	
	Jak kapitán, tak i trenér družstva jsou odpovědni za chování a kázeň členů svého družstva.	20.
	Libero nemůže být kapitánem družstva.	19.1.3
5.1	**Kapitán**	
5.1.1	PŘED UTKÁNÍM kapitán družstva podepisuje zápis o utkání a zastupuje své družstvo při losování.	7.1, 25.2.1.1
5.1.2	V PRŮBĚHU UTKÁNÍ, je-li kapitán družstva na hřišti, je kapitánem ve hře. Není-li kapitán družstva na hřišti, trenér nebo sám kapitán družstva musí určit jiného hráče na hřišti, ale ne libera, který bude plnit funkci kapitána ve hře. Tento kapitán ve hře plní své povinnosti, dokud není vystřídán, dokud se nevrátí na hřiště kapitán družstva nebo do konce setu.	6.2, 19.1.3
	Je-li míč mimo hru , je pouze kapitán ve hře oprávněn hovořit s rozhodčími:	8.2
5.1.2.1	aby si vyžádal vysvětlení o použití a výkladu pravidel nebo tlumočil požadavky či dotazy členů svého družstva. Pokud kapitán ve hře s vysvětlením prvního rozhodčího nesouhlasí, může se rozhodnout protestovat proti takovému rozhodnutí a okamžitě prvního rozhodčího upozornit, že si vyhrazuje právo zaznamenat do zápisu na konci utkání oficiální protest,	23.2.4
5.1.2.2	aby si vyžádal povolení:	
	a) vyměnit celou výstroj nebo její část	4.3, 4.4.2
	b) ověřit postavení družstev	7.4
	c) zkontrolovat podlahu, síť, míč apod.	1.2, 2, 3

5.1.2.3	aby si vyžádal oddechové časy a střídání	15.2.1,15.4, 15.5
5.1.3	NA KONCI UTKÁNÍ kapitán družstva:	6.3.
5.1.3.1	poděkuje rozhodčím a podepíše zápis o utkání, aby potvrdil výsledek,	25.2.3.3
5.1.3.2	jestliže v náležitý čas bylo učiněno oznámení prvnímu rozhodčímu, může potvrdit a zaznamenat oficiální protest proti použití nebo výkladu pravidel rozhodčími do zápisu o utkání	5.1.2.1 25.2.3.2
5.2	**Trenér**	
5.2.1	V průběhu utkání řídí trenér hru svého družstva z místa vně hřiště. Určuje hráče základní sestavy, jejich náhradníky a vyžaduje oddechové časy. S těmito žádostmi se obrací na druhého rozhodčího.	1.1, 7.3.2, 15.4, 15.5
5.2.2	PRED UTKANIM trenér zapíše nebo zkontroluje jména a čísla svých hráčů v zápisu o utkání a potom jej podepíše	4.1, 25.2.1.1
5.2.3	V PRUBĚHU UTKÁNÍ trenér:	
5.2.3.1	před každým setem předá zapisovateli nebo druhému rozhodčímu náležitě vyplněný(é) a podepsaný(é) záznam(y) postavení základní sestavy;	7.3.2
5.2.3.2	sedí na lavičce svého družstva nejblíže k zapisovateli, ale může ji opustit;	4.2
5.2.3.3	žádá oddechové časy a střídání;	15.4, 15.5
5.2.3.4	on, jakož i další členové družstva, smí dávat pokyny hráčům na hřišti. Trenér může dávat pokyny, i když stojí nebo chodí ve volné zóně před lavičkou svého družstva v rozmezí od prodloužení útočné čáry až k prostoru pro rozcvičení, aniž by rušil nebo zdržoval utkání.	1.3.4, 1.4.4
5.3	**Asistent trenéra**	
5.3.1	Asistent trenéra sedí na lavičce družstva, ale nemá žádné právo zasahovat do utkání.	
5.3.2	Pokud musí trenér opustit své družstvo, může asistent trenéra, na základě žádosti kapitána ve hře a se souhlasem prvního rozhodčího, převzít jeho funkce.	

Kapitola třetí - Uspořádání hry

6 ZISK BODU, VÍTĚZSTVÍ V SETU A V UTKÁNÍ

6.1 Zisk bodu

6.1.1 Bod

Družstvo získá bod:

6.1.1.1	úspěšně umístěným míčem do soupeřova pole	8.3, 10.1.1
6.1.1.2	když se družstvo soupeře dopustí chyby	6.1.2, D.11
6.1.1.3	když je družstvu soupeře udělen trest	16.2.3, 21.3.1

6.1.2 *Chyba*
Družstvo se dopustí chyby tím, že provede některou činnost ve hře v rozporu s pravidly (nebo je poruší jiným způsobem). Rozhodčí rozhodují o chybách a jejich důsledcích podle pravidel:

6.1.2.1	pokud nastanou dvě nebo více chyb následně po sobě, pouze první z nich se počítá;	
6.1.2.2	pokud se dvou nebo více chyb dopustí obě soupeřící družstva současně, posoudí se to jako "**oboustranná chyba**" a rozehra se opakuje.	D.11 (23)

6.1.3 *Důsledky vítězství v rozehře*
Rozehra je posloupnost činností ve hře od okamžiku úderu do míče podávajícím hráčem až do okamžiku, kdy je míč mimo hru. 8.1, 8.2

6.1.3.1 Jestliže vyhraje rozehru podávající družstvo, získá bod a pokračuje v podání.

6.1.3.2 Jestliže vyhraje rozehru přijímající družstvo, získá bod a následně musí podávat.

6.2 Vítězství v setu D.11 (9)

Set (vyjma rozhodujícího pátého setu) vyhrává to družstvo, které jako první získalo 25 bodů s rozdílem nejméně dvou bodů. V případě nerozhodného stavu 24:24 se ve hře pokračuje, dokud není dosaženo dvoubodového rozdílu (26:24; 27:25 ...). 6.3.2

6.3 Vítězství v utkání

6.3.1 V utkání vítězí družstvo, které vyhrálo tři sety. 6.2

6.3.2 V případě nerozhodného stavu 2:2 se rozhodující set (pátý) hraje do patnácti bodů s rozdílem nejméně dvou bodů. 7.1, 15.4.1

6.4 Nepřítomné a neúplné družstvo

6.4.1 Odmítne-li družstvo hrát poté, co k tomu bylo vyzváno, je prohlášeno za "**nepřítomné**" a prohrává utkání skrečí s výsledkem 0:3 na sety a 0:25 na body v každém setu. 6.2, 6.3

6.4.2 Družstvo, které se bez závažných důvodů nedostaví na hřiště včas, je prohlášeno za "**nepřítomné**" se stejným výsledkem, jako v pravidle 6.4.1.

6.4.3	Družstvo, které je prohlášeno za "**neúplné**" v setu nebo v utkání, prohrává set nebo utkání. Družstvu soupeře jsou přiděleny body nebo body a sety, potřebné k vítězství v setu nebo v utkání. Neúplné družstvo si ponechává dosažené body a sety.	6.2, 6.3, 7.3.1
7	**STRUKTURA HRY**	
7.1	**Losování**	
	Před utkáním provádí první rozhodčí losování, aby se rozhodlo o prvním podání a stranách hřiště v prvním setu.	12.1.1
	Bude-li se hrát rozhodující set, provede se nové losování.	6.3.2
7.1.1	Losování probíhá za přítomnosti kapitánů obou družstev.	5.1
7.1.2	Vítěz losování si vybírá:	
	BUĎ	
7.1.2.1	právo podávat nebo přijímat podání	12.1.1
	NEBO	
7.1.2.2	stranu hřiště.	
	Poraženému zůstává zbývající volba.	
7.1.3	V případě postupného rozcvičení u sítě se rozcvičuje první to družstvo, které má první podání.	7.2
7.2	**Rozcvičení**	
7.2.1	Pokud měla družstva k dispozici před utkáním hřiště, mohou se společně rozcvičovat u sítě 6 minut, pokud tuto možnost neměla, mohou se společně rozcvičovat u sítě 10 minut.	
7.2.2	Pokud jeden z kapitánů žádá samostatné rozcvičení u sítě, může se každé družstvo rozcvičovat u sítě 3 nebo 5 minut v souladu s pravidlem 7.2.1	7.2.1
7.3.	**Sestava družstva**	
7.3.1	Ve hře musí být vždy šest hráčů každého družstva. Základní sestava družstva určuje pořadí postupu hráčů na hřišti. Toto pořadí musí být zachováno po celý set.	6.4.3 7.6
7.3.2	Před začátkem každého setu musí trenér uvést základní sestavu svého družstva na záznamu postavení základní sestavy. Náležitě vyplněný a podepsaný záznam je předložen druhému rozhodčímu nebo zapisovateli.	5.2.3.1, 19.1.2,24.3.1 25.2.1.2
7.3.3	Hráči, kteří nejsou v základní sestavě daného setu, jsou pro tento set náhradníky (vyjma libera).	7.3.2, 15.5. 19.1.2
7.3.4	Jakmile byl záznam postavení základní sestavy družstva předán druhému rozhodčímu nebo zapisovateli, nemůže být povolena žádná změna základní sestavy bez řádného střídání.	15.2.2, 15.5
7.3.5	Nesouhlas postavení hráčů na hřišti se záznamem postavení základní sestavy se řeší následovně:	24.3.1

7.3.5.1	je-li takový rozpor zjištěn před zahájením setu, musí být postavení hráčů uvedeno do souladu se záznamem postavení základní sestavy. Nenásleduje žádná sankce.	7.3.2
7.3.5.2	je-li před zahájením setu zjištěn na hřišti hráč, který není uveden v záznamu postavení základní sestavy pro tento set, musí být v souladu s ním vyměněn. Nenásleduje žádná sankce.	7.3.2
7.3.5.3	přeje-li si však trenér ponechat takové(ho) neuvedené(ho) hráče na hřišti, musí požádat o řádná(é) střídání, která(é) pak budou(e) zaznamenána(o) do zápisu o utkání..	15.2.2
7.4	**Postavení**	D.4
	V okamžiku, kdy podávající udeří do míče, musí být hráči obou družstev rozmístěni uvnitř vlastního pole v souladu s pořadím postupu (vyjma podávajícího).	7.6.1, 8.1 12.4
7.4.1	Postavení hráčů je číslováno následovně:	
7.4.1.1	tři hráči u sítě jsou hráči přední řady a zaujímají postavení **4** (přední-levý), **3** (přední-střední) a **2** (přední-pravý);	
7.4.1.2	zbývající tři jsou hráči zadní řady a zaujímají postavení **5** (zadní-levý), **6** (zadní-střední) a **1** (zadní-pravý).	
7.4.2	Vztahy mezi postaveními hráčů:	
7.4.2.1	každý hráč zadní řady musí být v postavení dále od střední čáry než jemu odpovídající hráč přední řady;	
7.4.2.2	hráči přední i zadní řady musí být bočně rozmístěni v pořadí stanoveném pravidlem 7.4.1.	
7.4.3	Postavení hráčů je určeno a řídí se polohou jejich chodidel, dotýkajících se země, následujícím způsobem:	D.4
7.4.3.1	každý hráč přední řady musí mít alespoň část svého chodidla blíže střední čáře, než jsou chodidla jemu odpovídajícího hráče zadní řady;	1.3.3
7.4.3.2	každý pravý (levý) krajní hráč musí mít alespoň část svého chodidla blíže pravé (levé) postranní čáře než, jsou chodidla středního hráče jeho řady.	1.3.2
7.4.4	Po úderu do míče při podání se mohou hráči přemísťovat a zaujímat jakékoliv postavení ve svém poli a volné zóně.	11.2.2
7.5	**Chyby v postavení**	D.4, D.11(13)
7.5.1	Družstvo se dopustí chyby v postavení, není-li kterýkoliv hráč ve svém správném postavení v okamžiku, kdy podávající udeří do míče.	7.3, 7.4
7.5.2	Dopustí-li se podávající některé z "**chyb při podání**" v okamžiku uskutečnění podání, chyba podávajícího převládá nad chybou v postavení.	12.4., 12.7.1
7.5.3	Stane-li se podání chybným po úderu do míče, počítá se chyba v postavení.	12.7.2
7.5.4	Chyba v postavení vede k následujícím důsledkům:	
7.5.4.1	družstvo je potrestáno ztrátou rozehry;	6.1.3
7.5.4.2	postavení hráčů je opraveno.	7.3, 7.4

7.6	**Pořadí postupu**	
7.6.1	Pořadí postupu je určeno základní sestavou družstva a kontrolováno pořadím postupu na podání a postavením hráčů během setu.	7.3.1, 7.4.1 12.2
7.6.2	Získalo-li přijímající družstvo právo podávat, jeho hráči postoupí o jedno postavení ve směru pohybu hodinových ručiček: hráč v postavení **2** postoupí do postavení **1** aby podával, hráč v postavení **1** postoupí do postavení **6**, apod.	12.2.2.2
7.7	**Chyba v pořadí postupu**	D.11(13)
7.7.1	Chyba v pořadí postupu hráčů nastane, není-li podání provedeno v souladu s pořadím postupu. Vede k následujícím důsledkům:	7.6.1, 12
7.7.1.1	družstvo je potrestáno ztrátou rozehry;	6.1.3
7.7.1.2	pořadí postupu hráčů je opraveno.	7.6.1
7.7.2	V souvislosti s tím by měl zapisovatel určit přesný okamžik, kdy došlo k chybě a všechny body získané chybujícím družstvem od tohoto okamžiku jsou zrušeny. Body získané soupeřem zůstávají zachovány.	25.2.2.2
	Pokud tento okamžik nelze přesně určit, získané body se neruší a jediným trestem je ztráta rozehry.	6.1.3

Kapitola čtvrtá - Činnosti ve hře

8 SITUACE VE HŘE

8.1 Míč ve hře

Míč je ve hře od okamžiku úderu do míče při podání povoleném prvním rozhodčím. 12.3

8.2 Míč mimo hru

Míč je mimo hru v okamžiku chyby, odpískané jedním z rozhodčích. Jestliže nenastala chyba, v okamžiku zapískání.

8.3 Míč v hřišti D.11, D.12

Míč je v hřišti ("**dobrý míč**"), jestliže se dotkne povrchu hřiště včetně vymezujících čar. 1.1, 1.3.2

8.4 Míč mimo

Míč je "**mimo**" když: D.11 (15)

8.4.1 je část míče, která se dotkne hrací plochy, zcela mimo čáry vymezující hřiště; 1.3.2 D.12 (2)

8.4.2 se dotkne předmětu vně hřiště, stropu nebo osoby, která je mimo hru; D.12 (4)

8.4.3 se dotkne antének, provazů, sloupků nebo sítě vně postranních pásek; 2.3., D.5 D.12 (4)

8.4.4 přeletí svislou rovinu sítě buď částečně nebo zcela mimo prostor přeletu, vyjma situace dle pravidla 10.1.2; 10.1.1, D.5 D.12 (4)

8.4.5 přeletí zcela spodní prostor přeletu pod sítí 23.3.2.3, D.5 D.11(22)

9 HRA MÍČEM

Každé družstvo musí hrát uvnitř své vlastní hrací plochy a prostoru (vyjma prav. 10.1.2). Míč však může být zahrán zpoza volné zóny.

9.1 Odbití družstva

Odbití je jakýkoliv kontakt hráče s míčem ve hře.

Každé družstvo je k vrácení míče přes síť oprávněno použít maximálně tří odbití (i po bloku, prav. 14.4.1). Pokud použije více odbití, dopustí se chyby " **čtyři odbití**".

9.1.1 Následné doteky

Hráč nesmí odbít míč dvakrát po sobě (vyjma prav. 9.2.3; 14.2; 14.4.2). 14.2, 14.4.2

9.1.2 Současné doteky

Dva nebo tři hráči se mohou dotknout míče současně.

9.1.2.1	Dotknou-li se dva (tři) spoluhráči míče současně, je to počítáno jako dvě (tři) odbití (vyjma při blokování). Pokud se snaží více hráčů zahrát míč, ale pouze jeden se jej skutečně dotkne, je započítáno pouze jedno odbití. Jestliže se hráči srazí, není to chyba.	
9.1.2.2	Dotknou-li se oba soupeři současně míče nad sítí a míč zůstane ve hře, družstvo, které získává míč, má právo na další tři odbití. Letí-li takovýto míč "**mimo**" , je to chyba družstva na opačné straně.	
9.1.2.3	Jestliže současné doteky obou soupeřů vedou k "**chycení**", je to "**oboustranná chyba**" a rozehra se opakuje.	6.1.2.2 9.2.2
9.1.3	Odbití s dopomocí K dosažení míče není hráči na hrací ploše dovoleno použít dopomoci kteréhokoliv spoluhráče nebo vystoupit na jakýkoliv objekt či zařízení. Avšak hráč, jehož počínání by vzápětí vedlo k chybě (doteku sítě nebo k překročení střední čáry, apod.), může být spoluhráčem zastaven nebo zadržen.	1.
9.2	**Charakteristiky odbití**	
9.2.1	Míč se může dotknout kterékoliv části těla.	
9.2.2	Míč nesmí být chycen a (nebo) hozen. Může se odrazit kterýmkoliv směrem.	
9.2.3	Míč se může dotknout různých částí těla, pouze nastanou-li doteky současně. Výjimky:	
9.2.3.1	při blokování mohou nastat následné doteky jednoho nebo více blokujících za předpokladu, že se vyskytnou v průběhu jedné akce;	14.1.1, 14.2
9.2.3.2	při prvním odbití míče družstvem se může míč dotknout postupně různých částí těla za předpokladu, že se doteky vyskytnou v průběhu jedné akce.	9.1., 14.4.1
9.3	**Chyby při hře míčem**	
9.3.1	"**Čtyři odbití**": družstvo odbije míč čtyřikrát, dříve než jej vrátí.	9.1, D.11(16)
9.3.2	"**Odbití s dopomocí**": k dosažení míče uvnitř hrací plochy použije hráč dopomoci spoluhráče, nebo přitom vystoupí na jakýkoliv předmět či zařízení.	9.1.3
9.3.3	"**Chycení**": míč je chycen a (nebo) hozen, při odbití se neodrazí.	9.2.2, D.11
9.3.4	"**Dvojdotek**": hráč se dotkne míče dvakrát po sobě nebo se míč dotkne postupně různých částí jeho těla.	9.2.3 D.11(17)
10	**MÍČ NA SÍTI**	
10.1	**Přelet míče přes síť**	
10.1.1	Míč zahraný do pole soupeře musí přeletět síť uvnitř prostoru přeletu. Prostor přeletu je část svislé roviny sítě vymezený následovně:	10.2, D.5
10.1.1.1	dole, horním okrajem sítě;	2.2
10.1.1.2	po stranách, anténkami a jejich pomyslným prodloužením;	2.4
10.1.1.3	nahoře, stropem.	

10.1.2	Míč, který přeletěl svislou rovinu sítě do soupeřovy volné zóny zcela nebo částečně vnějším prostorem přeletu, může být v rámci povoleného počtu odbití družstva zahrán zpět za předpokladu, že:	9.1
10.1.2.1	se hráč nedotkne soupeřova pole;	11.2.2
10.1.2.2	míč hraný zpět, přeletí svislou rovinu sítě opět zcela nebo částečně vnějším prostorem přeletu na téže straně hřiště.	
	Družstvo soupeře nesmí takové akci bránit.	
10.2	**Míč, který se dotkne sítě**	
	Při přeletu sítě se jí míč může dotknout.	10.1.1
10.3	**Míč v síti**	
10.3.1	Míč zahraný do sítě může být znovu zahrán avšak v rámci povolených tří odbití družstvem.	9.1
10.3.2	Protrhne-li míč oko sítě nebo ji strhne dolů, rozehra je anulována a opakuje se.	
11	**HRÁČ U SÍTĚ**	
11.1	**Přesáhnutí přes síť**	
11.1.1	Při bloku je blokujícímu hráči dovoleno dotknout se míče za sítí za předpokladu, že nepřekáží soupeři ve hře před nebo v průběhu jeho útočného úderu.	14.1., 14.3
11.1.2	Hráči je dovoleno přesáhnout rukou za síť po jeho útočném úderu za předpokladu, že úder do míče byl proveden ve vlastním hracím prostoru.	
11.2	**Proniknutí pod sítí**	
11.2.1	Pronikat pod sítí do prostoru soupeře je dovoleno za předpokladu, že se tím nepřekáží soupeři ve hře.	
11.2.2	Proniknutí do soupeřova pole za střední čáru:	1.3.3., D.11
11.2.2.1	dotknout se soupeřova pole nohou(ama) nebo rukou(a-ma) je dovoleno za předpokladu, že část pronikající(ch) nohy(ou) nebo ruky(ou) zůstane buď ve styku se střední čárou nebo přímo nad ní;	1.3.3
11.2.2.2	dotknout se soupeřova pole jakoukoliv jinou částí těla je zakázáno.	11.2.2.1,D.11
11.2.3	Hráč může vstoupit do soupeřova pole poté, co se míč dostal mimo hru.	8.2
11.2.4	Hráči mohou proniknout do soupeřovy volné zóny za předpokladu, že nepřekáží soupeři ve hře.	
11.3	**Dotek sítě**	
11.3.1	Dotek sítě hráčem není chybou, pokud se neuskuteční během akce související s hraním míče, nebo tento dotek nepřekáží ve hře. Některé akce související s hraním míče mohou zahrnovat i činnosti, při kterých se hráč ve skutečnosti nedotkne míče.	11.4.4 24.3.2.3
11.3.2	Poté, co odbil míč, může se hráč dotknout sloupku, provazů nebo jakéhokoliv jiného předmětu vně celkové délky sítě za předpokladu, že tato činnost nepřekáží ve hře.	

11.3.3	Je-li míč zahrán do sítě a je příčinou toho, že se síť dotkne soupeře, nejedná se o chybu.	
11.4	**Chyby hráče u sítě**	
11.4.1	Hráč se v prostoru soupeře dotkne míče nebo protihráče před nebo v průběhu soupeřova útočného úderu.	11.1.1 D.11 (20)
11.4.2	Hráč pronikne pod sítí do prostoru soupeře a překáží mu ve hře.	11.2.1
11.4.3	Hráč pronikne do pole soupeře.	11.2.2.2
11.4.4	Hráč se dotkne sítě nebo anténky během akce související s hraním míče nebo jeho dotek překáží ve hře.	11.3.1 D.11 (19)
12	**PODÁNÍ**	
	Podání je uvedení míče do hry zadním-pravým hráčem, který je v zóně podání.	8.1, 12.4.1
12.1	**První podání v setu**	
12.1.1	První podání v prvním setu, stejně jako v rozhodujícím setu (pátém), provádí družstvo určené losováním.	6.3.2, 7.1
12.1.2	Další sety budou zahájeny podáním družstva, které nepodávalo první v předchozím setu.	
12.2	**Pořadí postupu na podání**	
12.2.1	Hráči musí dodržovat pořadí postupu na podání uvedené na záznamu postavení základní sestavy.	7.3.1, 7.3.2
12.2.2	Po prvním podání v setu se podávající hráč určuje následovně:	12.1
12.2.2.1	vyhraje-li podávající družstvo rozehru, hráč (střídající hráč), který podával předtím, podává znovu;	6.1.3, 15.5
12.2.2.2	vyhraje-li přijímající družstvo rozehru, získává právo podávat a dříve než uskuteční podání, postoupí dle pořadí postupu. Hráč, který postoupí z postavení **2** (přední-pravý) do postavení **1** (zadní-pravý), bude podávat.	6.1.3, 7.6.2
12.3	**Povolení podání**	
	První rozhodčí povolí podání, jakmile zkontroluje, že obě družstva jsou připravena ke hře a podávající drží míč.	12 D.11 (1,2)
12.4	**Provedení podání**	D.11 (10)
12.4.1	Míč musí být udeřen jednou rukou nebo kteroukoliv částí paže poté, co byl nadhozen nebo puštěn z ruky(ou).	
12.4.2	Je dovolen pouze jeden nadhoz nebo puštění míče. Dribling nebo pohyb míče v rukou je povolen.	
12.4.3	V okamžiku úderu do míče při podání nebo odrazu při podání ve výskoku se podávající nesmí dotýkat hřiště (včetně koncové čáry) nebo povrchu hrací plochy mimo zónu podání. Po úderu může hráč vstoupit či dopadnout mimo zónu podání nebo do hřiště.	1.4.2 D.12 (4)

12.4.4	Podávající hráč musí udeřit do míče v průběhu **osmi** sekund po zapískání prvního rozhodčího, jímž dává pokyn k podání.	12.3 D.11 (11)
12.4.5	Podání provedené před zapískáním rozhodčího je anulováno a opakuje se.	12.3
12.5	**Clonění**	D.11 (12)
12.5.1	Hráči podávajícího družstva nesmějí individuálním ani skupinovým cloněním bránit soupeři, ve výhledu na podávajícího hráče nebo dráhu letu míče.	12.5.2
12.5.2	Hráč nebo skupina hráčů podávajícího družstva vytváří clonu tím, že pohybují pažemi, skáčí nebo se pohybují stranou v době provádění podání nebo se vstoje seskupují, aby zakryli dráhu letu míče.	12.4, D.6
12.6	**Chyby uskutečněné v průběhu podání**	
12.6.1	Chyby při podání	
	Následující chyby vedou ke změně podání, i když je soupeř v chybném postavení. Podávající:	12.2.2.2 12.7.1
12.6.1.1	poruší pořadí postupu na podání;	12.2
12.6.1.2	neprovede podání správně.	12.4
12.6.2	Chyby po úderu do míče při podání	
	Po správně provedeném úderu do míče se stává podání chybným (pokud některý hráč není v chybném postavení), jestliže míč:	12.4, 12.7.2
12.6.2.1	se dotkne hráče podávajícího družstva nebo nepřeletí zcela svislou rovinu prostorem přeletu;	8.4.4, 8.4.5 10.1.1, D.11
12.6.2.2	letí “mimo”;	8.4
12.6.2.3	přeletí nad clonou.	12.5
12.7	**Chyby po podání a v postavení**	
12.7.1	Pokud se podávající dopustí chyby v okamžiku úderu do míče při podání (nesprávně je provede, poruší pořadí postupu, apod.) a soupeř je v chybném postavení, pak je trestána chyba při podání.	7.5.1, 7.5.2 12.6.1
12.7.2	Naopak, pokud je podání provedeno správně, ale stává se následně chybným (letí “mimo”, je cloněno, apod.), chyba v postavení nastala první a je trestána.	7.5.3 12.6.2
13	**ÚTOČNÝ ÚDER**	
13.1	**Útočný úder**	12, 14.1.1
13.1.1	Všechny akce, po kterých míč směřuje k soupeři, kromě podání a bloku, jsou považovány za útočné údery.	D.2
13.1.2	Během útočného úderu je dovoleno **“ulití”**, pouze je-li míč udeřen čistě a není chycen nebo hozen.	9.2.2
13.1.3	Utočný úder je dokončený v okamžiku, kdy míč přeletí zcela svislou rovinu sítě nebo se dotkne soupeře.	

13.2	**Omezení útočného úderu**	
13.2.1	Hráč přední řady smí dokončit útočný úder v jakékoliv výšce za předpokladu, že dotek míče nastal uvnitř vlastního hracího prostoru (vyjma pravidla 13.2.4).	7.4.1.1
13.2.2	Hráč zadní řady může dokončit útočný úder v jakékoliv výšce zpoza přední zóny:	1.4.1,17.4.1.2 19.3.1.2, D.8
13.2.2.1	při odrazu se noha(y) hráče nesmí dotknout útočné čáry ani ji překročit;	1.3.4
13.2.2.2	po úderu může hráč dopadnout do přední zóny.	1.4.1
13.2.3	Hráč zadní řady může také dokončit útočný úder z přední zóny, není-li v okamžiku doteku míč zcela nad úrovní horního okraje sítě .	1.4.1, 7.4.1.2 D.8
13.2.4	Zádnému hráči není dovoleno dokončit útočný úder ze soupeřova podání, jestliže je míč v přední zóně a zcela nad úrovní horního okraje sítě.	1.4.1
13.3	**Chyby při útočném úderu**	
13.3.1	Hráč udeří do míče uvnitř hracího prostoru družstva soupeře.	13.2.1
13.3.2	Hráč zahraje míč “mimo”.	8.4
13.3.3	Hráč zadní řady dokončí útočný úder z přední zóny, je-li v okamžiku úderu míč zcela nad úrovní horního okraje sítě.	1.4.1, 7.4.1.2 13.2.3, D.11
13.3.4	Hráč dokončí útočný úder ze soupeřova podání, jestliže je míč v přední zóně a zcela nad úrovní horního okraje sítě.	13.2.4 D.11 (21)
13.3.5	Libero dokončí útočný úder, jestliže je míč v okamžiku úderu zcela nad úrovní horního okraje sítě.	19.3.1.2 D.11 (21)
13.3.6	Hráč dokončí útočný úder zcela nad úrovní horního okraje sítě, jestliže k němu přilétá míč zahraný liberem vrchním odbitím prsty v přední zóně.	19.3.1.4 D.11 (21)
14	**BLOK**	
14.1	**Blokování**	
14.1.1	Blokování je činnost hráčů v blízkosti sítě, jejímž účelem je zabránit přeletu míče od soupeře tím, že sáhnou výše, než je horní okraj sítě. Dokončit blok je dovoleno pouze hráčům přední řady.	7.4.1
14.1.2	Pokus o blok Pokus o blok je činnost blokování, při níž nedojde k doteku míče.	
14.1.3	Dokončený blok Blok je dokončený, kdykoliv se blokující dotkne míče.	D.7
14.1.4	Skupinový blok Skupinový blok je uskutečněn dvěma nebo třemi hráči, kteří jsou blízko sebe a je dokončen, když se jeden z nich dotkne míče.	

14.2 **Dotek bloku**

U jednoho nebo více blokujících se mohou vyskytnout následné (rychlé a spojité) doteky za předpokladu, že jsou uskutečněny v průběhu jedné akce. 9.1.1, 9.2.3

14.3 **Blokování v prostoru soupeře**

Při blokování může hráč umístit své ruce a paže za síť za předpokladu, že jeho činnost nepřekáží soupeři ve hře. Není tedy dovoleno dotknout se míče za sítí, dokud soupeř neprovedl útočný úder. 13.1.1

14.4 **Blok a odbití družstva**

14.4.1 Dotek míče při bloku není započítán jako odbití družstva. Následně, po doteku míče na bloku, má družstvo právo na tři odbití k vrácení míče. 9.1

14.4.2 První odbití po bloku může být provedeno kterýmkoliv hráčem včetně toho, který se dotkl míče při bloku.

14.5 **Blokování podání**

Blokovat soupeřovo podání je zakázáno.

14.6 **Chyby při blokování** D.11 (12)

14.6.1 Blokující se dotkne míče v prostoru soupeře buď před nebo současně s útočným úderem soupeře. 14.3

14.6.2 Hráč zadní řady nebo libero dokončí blok a nebo se dokončeného bloku zúčastní. 14.1, 14.5 19.3.1.3

14.6.3 Blokování soupeřova podání. 14.5

14.6.4 Míč od bloku letí “mimo”. 8.4

14.6.5 Blokování míče v prostoru soupeře z vnější strany anténky.

14.6.6 Libero se pokusí o blok sám nebo se zúčastní pokusu o skupinový blok. 14.1,19.3.1.3

Kapitola pátá - Přerušení a zdržování

15 ŘÁDNÁ PŘERUŠENÍ HRY

Řádná přerušení hry jsou **oddechové časy** a **střídání hráčů**. 15.4, 15.5

15.1 Počet řádných přerušení

Každé družstvo má v jednom setu právo žádat maximálně dva oddechové časy a šest střídání hráčů. 6.2, 15.4 15.5

15.2 Žádost o řádná přerušení

15.2.1 Přerušení hry mohou být vyžadována trenérem nebo kapitánem ve hře, a to pouze jimi. 5.1.2, 5.2, 15

Žádost je vznesena odpovídajícím znamením rukou, když je míč mimo hru a před zapísknutím na podání. 8.2, 12.3 D.11 (4,5)

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB je povinností při žádosti o oddechový čas použít bzučák a poté odpovídající znamení rukou.

15.2.2 Žádost o střídání před začátkem setu je dovolena a musí být zaznamenána jako řádné střídání v tomto setu. 7.3.4

15.3 Posloupnost přerušení

15.3.1 Jeden nebo dva oddechové časy a jedno střídání hráče mohou u každého družstva následovat po sobě, aniž by bylo nutno mezitím zahájit hru. 15.4, 15.5

15.3.2 Avšak družstvu není dovoleno uskutečnit opakovanou žádost o střídání hráčů během téhož přerušení hry. V průběhu jednoho přerušení hry mohou být vystřídáni dva nebo více hráčů. 15.5, 15.6.1

15.4 Oddechové časy a technické oddechové časy

15.4.1 Všechny vyžádané oddechové časy trvají 30 sekund. D.11 (4)

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB, v 1. - 4. setu jsou navíc automaticky použity dva 60-ti sekundové technické oddechové časy, když družstvo, které je ve vedení, dosáhne osmi a šestnácti bodů. 15.3.1

V rozhodujícím (pátém) setu nejsou technické oddechové časy. Každé družstvo může žádat pouze o dva oddechové časy v trvání 30-ti sekund. 6.3.2

15.4.2 Během všech oddechových časů musí hráči ve hře odejít do volné zóny poblíž své lavičky.

15.5 STŘÍDÁNÍ HRÁČŮ D.11 (5)

Střídání je činnost, při níž hráč, po zaznamenání zapisovatelem, vstoupí do hřiště a zaujme postavení jiného hráče, který musí hřiště opustit (vyjma libera). Střídání musí povolit rozhodčí. D.11 (5) 15.10 19.3.2

15.6 Omezení střídání

15.6.1 Družstvo může v jednom setu uskutečnit maximálně šest střídání. Najednou je možno střídat jednoho nebo více hráčů.

15.6.2 Hráč základní sestavy může opustit hru, ale pouze jedenkrát za set, a vstoupit zpět do hry, ale jenom jedenkrát za set, a to na své původní místo v základní sestavě. 7.3.1

15.6.3	Střídající hráč může vstoupit do hry na místo hráče základní sestavy, ale pouze jedenkrát za set, a může být nahrazen zpět pouze hráčem, kterého střídal.	7.3.1
15.7	**Výjimečné střídání**	
	Zraněný hráč (vyjma libera), který nemůže pokračovat ve hře, musí být vystřídán řádně. Pokud to není možné, je družstvo oprávněno použít "**výjimečného**" střídání nad omezení pravidlem 15.6. Výjimečné střídání znamená, že kterýkoliv hráč, který není v okamžiku zranění na hřišti, vyjma libera nebo hráče, který je jím nahrazen, může být střídán do hry místo zraněného hráče. Vystřídanému zraněnému hráči není povoleno se vrátit do utkání. Výjimečné střídání nemůže být v žádném případě počítáno jako řádné střídání.	15.6, 19.3.3
15.8	**Střídání při vyloučení nebo diskvalifikaci**	
	Vyloučený nebo **diskvalifikovaný** hráč musí být vystřídán jen řádným střídáním. Pokud to není možné, je jeho družstvo prohlášeno za **"neúplné"**.	6.4.3, 7.3.1 15.6, 21.3.2 21.3.3
15.9	**Neoprávněné střídání**	
15.9.1	Střídání je neoprávněné, pokud překročí omezení určená pravidlem 15.6 (vyjma situace dle pravidla 15.7).	
15.9.2	Pokud se družstvo dopustilo neoprávněného střídání a hra byla zahájena, postupuje se následujícím způsobem:	8.1
15.9.2.1	družstvo je potrestáno ztrátou rozehry;	6.1.3
15.9.2.2	střídání je opraveno;	
15.9.2.3	body, získané chybujícím družstvem od okamžiku chybného střídání, jsou zrušeny. Body soupeře zůstávají v platnosti.	
15.10	**Postup při střídání**	
15.10.1	Střídání musí být provedeno v zóně střídání.	1.4.3, D.1b
15.10.2	Střídání smí trvat pouze dobu nezbytnou pro záznam střídání do zápisu o utkání a umožnění vstupu a odchodu hráčů.	15.10.3 25.2.2.3
15.10.3	V okamžiku žádosti o střídání musí být střídající hráč(i) připraven(i) ke vstupu do hřiště a stát v blízkosti zóny střídání. Jestliže tomu tak není, střídání není povoleno a družstvo je sankciováno za zdržování. ***Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB jsou k zajištění plynulosti střídání používány tabulky s čísly*** .	1.4.3, 7.3.3 15.6.3 16.2
15.10.4	Jestliže trenér zamýšlí provést více než jedno střídání, musí jejich počet signalizovat v okamžiku své žádosti. V tomto případě musí být střídání prováděna postupně, jedna dvojice hráčů po druhé.	5.2, 15.2.1 15.3.2
15.11	**Neoprávněné žádosti**	
15.11.1	Je neoprávněné žádat o přerušení:	15
15.11.1.1	během rozehry nebo v okamžiku, či po zapískání na podání;	6.1.3, 15.2.1
15.11.1.2	neoprávněným členem družstva;	15.2.1

15.11.1.3	pro střídání hráče, nebyla-li hra ještě zahájena po předchozím střídání stejného družstva;	15.3.2
15.11.1.4	po vyčerpání povoleného počtu oddechových časů a střídání hráčů.	15.1
15.11.2	První neoprávněná žádost, která neovlivní nebo nezdrží hru, musí být zamítnuta bez jakýkoliv dalších důsledků.	16.1
15.11.3	Opakovaná neoprávněná žádost v utkání znamená zdržování.	16

16 ZDRŽOVÁNÍ HRY

16.1 Způsoby zdržování

Neoprávněná činnost družstva, která brání znovuzahájení hry, je zdržování a mezi jiným zahrnuje:

16.1.1	zdržování střídání;	15.10.2
16.1.2	prodlužování ostatních přerušení hry i po pokynu k zahájení hry;	15
16.1.3	žádost o neoprávněné střídání;	15.9
16.1.4	opakování neoprávněné žádosti;	15.11.2
16.1.5	zdržování hry členem družstva.	

16.2 Sankce za zdržování

16.2.1	"Napomenutí za zdržování" a "trest za zdržování" jsou sankcemi družstva.	
16.2.1.1	Sankce za zdržování zůstávají v platnosti po celé utkání.	6.3
16.2.1.2	Všechny sankce za zdržování jsou zaznamenány do zápisu o utkání.	25.2.2.6
16.2.2	První zdržování v utkání kterýmkoliv členem družstva je sankcionováno "napomenutím za zdržování".	4.1.1, 6.3 D.11 (25)
16.2.3	Druhé a každé následující zdržování jakéhokoliv typu kterýmkoliv členem téhož družstva ve stejném utkání znamená chybu a je sankcionováno "trestem za zdržování": ztrátou rozehry.	6.1.3 D.11 (25)
16.2.4	Sankce za zdržování, uložené před a mezi sety se uplatní v následujícím setu.	6.3, 18.1

17 VÝJIMEČNÁ PŘERUŠENÍ HRY

17.1 Zranění 8.1

17.1.1	Vyskytne-li se vážné zranění v době, kdy je míč ve hře, musí rozhodčí okamžitě přerušit hru a povolit zdravotní pomoci vstoupit do hřiště. Rozehra se poté opakuje.	 6.1.3
17.1.2	Jestliže nemůže být zraněný hráč vystřídán, řádně nebo výjimečně, je hráči poskytnut čas na zotavení v trvání **tří** minut, ale stejnému hráči ne víckrát než jednou v utkání. Jestliže se hráč nezotaví, je jeho družstvo prohlášeno za **"neúplné"**.	16.3, 15.6 15.7 6.4.3, 7.3.1

17.2	**Vnější zásah**	
	Vyskytne-li se během hry jakýkoliv vnější zásah, musí být hra zastavena a rozehra opakována.	6.1.3
17.3	**Prodloužená přerušení**	
17.3.1	Je-li utkání přerušeno vlivem nepředpokládaných okolností, první rozhodčí, pořadatel a řídící výbor (jury), je-li zřízen, rozhodnou o opatřeních k obnově normálních podmínek	6.3
17.3.2	Jestliže se vyskytne jedno nebo více přerušení, jejichž celková délka trvání nepřekročí 4 hodiny:	17.3.1
17.3.2.1	pokračuje-li hra na stejném hřišti, přerušený set pokračuje se stejným počtem dosažených bodů, stejnými hráči a ve stejných postaveních. Výsledky odehraných setů zůstávají v platnosti;	1., 7.3
17.3.2.2	pokračuje-li hra na jiném hřišti, je přerušený set anulován a hrán znovu se stejnými členy družstva a se stejnými základními sestavami. Výsledky odehraných setů zůstávají v platnosti.	7.3
17.3.3	Jestliže se vyskytne jedno nebo více přerušení, jejichž celková délka trvání překročí čtyři hodiny, je celé utkání opakováno.	6.3
18	**PŘESTÁVKY A VÝMĚNA POLÍ**	
18.1	**Přestávky**	
	Všechny přestávky mezi sety trvají tři minuty. Po dobu těchto přestávek se uskuteční výměna polí a záznam postavení základních sestav družstev do zápisu o utkání. Na žádost pořadatele může být přestávka mezi druhým a třetím setem prodloužena oprávněnou osobou až na 10 minut.	6.2 18.2 25.2.1.2
18.2	**Výměna polí**	D.11 (3)
18.2.1	Družstva si mění pole po každém setu. Toto pravidlo se neuplatní před rozhodujícím setem.	7.1
18.2.2	V rozhodujícím setu, jakmile jedno družstvo dosáhne osmi bodů, si družstva bez zdržování vymění pole a postavení hráčů se nezmění. Není-li výměna polí provedena v okamžiku, kdy družstvo ve vedení dosáhne osmi bodů, musí se uskutečnit okamžitě, jakmile byla chyba zjištěna. Bodový stav v okamžiku výměny zůstane zachován.	6.3.2, 7.4.1

Kapitola šestá - Hráč libero

19	**HRÁČ LIBERO**	
19.1	**Určení libera**	
19.1.1	Každé družstvo má právo určit z 12-ti hráčů jednoho specializovaného obranného hráče "libera".	4.1.1
19.1.2	Libero musí být před utkáním zaznamenán do zápisu o utkání, a to do zvláštního řádku	7.3.2
19.1.3	Libero nemůže být ani kapitánem družstva, ani kapitánem ve hře.	5.
19.2	**Výstroj**	
	Libero musí mít dres, alespoň jehož tričko (nebo bunda/vesta/návlek pro nahrazeného libera) musí být barevně v kontrastu s tričky ostatních členů družstva. Dres libera může mít odlišné provedení, ale číslování musí mít stejné s ostatními členy družstva.	4.3
19.3	**Činnosti s účastí libera**	
19.3.1	Herní činnosti	
19.3.1.1	Liberu je dovoleno vyměnit kteréhokoliv hráče zadní řady.	7.4.1.2
19.3.1.2	Jeho herní činnost je omezena na hru v pozici hráče zadní řady a není mu dovoleno dokončit útočný úder kdekoliv (včetně hřiště a volné zóny), jestliže je míč v okamžiku úderu zcela nad úrovní horního okraje sítě.	13.2.2 13.2.3 13.3.5
19.3.1.3	Nesmí podávat, blokovat ani se pokoušet o blok.	12., 14.1 14.6.2, 14.6.6
19.3.1.4	Hráč nesmí dokončit útočný úder zcela nad úrovní horního okraje sítě, jestliže k němu míč přilétá od libera zahraný vrchním odbitím prsty v přední zóně nebo jejím prodloužení. Míčem smí být zahrán útočný úder, jestliže libero provede tutéž akci ve své zadní zóně nebo jejím prodloužení	13.3.6
19.3.2	Výměny hráčů	
19.3.2.1	Výměny uskutečněné liberem nejsou považovány za řádná střídání. Počet výměn není omezen, ale mezi dvěma výměnami musí být uskutečněna rozehra. Libero může být vyměněn pouze hráčem, kterého předtím vyměnil.	15.5
19.3.2.2	Výměny musí být uskutečněny pouze, když je míč mimo hru a dříve než dal rozhodčí zapískáním pokyn k podání. Na začátku setu nesmí libero vstoupit do hřiště, dokud druhý rozhodčí nezkontroluje základní sestavu.	12.3 7.3.2, 12.1
19.3.2.3	Výměna uskutečněná po zapískání, jímž je dán pokyn k podání, ale dříve než podávající udeřil do míče, nesmí být odmítnuta, ale musí být důvodem pro ústní upozornění po ukončení rozehry. Opakované opožděné výměny musí být důvodem k sankci za zdržování.	12.3, 12.4 16.2
19.3.2.4	Libero a vyměněný hráč smějí vstupovat a opouštět hřiště pouze přes postranní čáru před lavičkou svého družstva mezi útočnou a koncovou čarou.	D.1b
19.3.3	Určení nového libera:	

19.3.3.1 V případě zranění určeného libera, a s předchozím souhlasem prvního rozhodčího, může trenér nebo kapitán ve hře určit novým liberem jednoho z hráčů, který není v okamžiku tohoto určení na hřišti.
Zraněný libero nesmí znovu vstoupit do hry po celý zbytek utkání.
Hráč, nově určený jako libero, musí zůstat liberem pro zbytek utkání.

19.3.3.2 V případě nově určeného libera, musí být jeho číslo zaznamenáno do místa pro poznámky v zápisu o utkání. 7.3.2 19.1.2 25.2.2.7

Kapitola sedmá - Chování účastníků

20 **POŽADAVKY NA CHOVÁNÍ**

20.1 **Sportovní chování**

20.1.1 Účastnící musí znát oficiální pravidla volejbalu a řídit se jimi.

20.1.2 Učastníci musí přijímat rozhodnutí rozhodčích ve sportovním duchu, bez toho, že by jim oponovali.
V případě pochybností je možné požadovat vysvětlení pouze prostřednictvím kapitána ve hře. 5.1.2.1

20.1.3 Učastnící se musí vyvarovat jednání nebo postojů zaměřených na ovlivňování rozhodnutí rozhodčích nebo zakrývání chyb vlastního družstva.

20.2 **Fair play**

20.2.1 Učastníci se musí chovat zdvořile a s úctou v duchu "**fair play"** nejen k rozhodčím, ale i k ostatním funkcionářům, soupeřům, spoluhráčům a divákům.

20.2.2 Komunikace mezi členy družstva v průběhu utkání je dovolena. 5.2.3.4

21 **NEVHODNÉ CHOVÁNÍ A SANKCE**

21.1 **Mírně nevhodné chování**

Přestupky vyplývající z mírně nevhodného chování nejsou předmětem sankcí. Povinností prvního rozhodčího je předcházet tomu, aby družstva dosáhla úrovně chování vyvolávající sankce, napomenutím člena družstva nebo družstva (prostřednictvím kapitána ve hře) slovem nebo gestem paží. 5.1.3, 21.3
Toto napomenutí není sankcí a nemá žádné okamžité důsledky. Není zaznamenáváno do zápisu o utkání.

21.2 **Nevhodné chování vedoucí k sankcím**

Nevhodné chování člena družstva vůči funkcionářům, soupeřům, spoluhráčům nebo obecenstvu je rozděleno do **tří** kategorií podle závažnosti přestupku. 4.1.1

21.2.1 **Hrubé chování:** jednání v rozporu s dobrými mravy nebo morálními principy, vyjadřování pohrdání.

21.2.2 **Urážlivé chování:** nadávky, urážlivá slova nebo gesta.

21.2.3 **Agrese:** tělesné napadení nebo pokus o tělesné napadení.

21.3 **Stupnice sankcí** D.9

V souladu s posouzením prvního rozhodčího a v závislosti na stupni závažnosti přestupku jsou používány následující sankce zaznamenávané do zápisu o utkání: 21.2
25.2.2.6

21.3.1 **Trest** D.11 (6)
První hrubé chování kteréhokoliv člena družstva je trestáno ztrátou rozehry. 4.1.1
21.2.1

21.3.2 **Vyloučení** D.11 (7)

21.3.2.1	Člen družstva, který byl sankcionován vyloučením, nesmí hrát do konce setu a musí zůstat sedět v prostoru pro vyloučené bez dalších důsledků. Vyloučený trenér ztrácí své právo zasahovat v setu do hry a musí zůstat sedět v prostoru pro vyloučené.	1.4.5, 4.1.1 5.2.1, 5.3.2 D.1a, D.1b
21.3.2.2	První urážlivé chování kteréhokoliv člena družstva je sankcionováno vyloučením bez dalších důsledků.	4.1.1 21.2.2
21.3.2.3	Druhé hrubé chování téhož člena družstva ve stejném utkání je sankcionováno vyloučením bez dalších důsledků.	4.1.1 21.2.1
21.3.3	**Diskvalifikace**	D.11 (8)
21.3.3.1	Člen družstva sankcionovaný diskvalifikací musí na zbytek utkání opustit Kontrolovaný prostor utkání bez dalších důsledků.	4.1.1 D.1a
21.3.3.2	První agrese je sankcionována diskvalifikací bez dalších důsledků.	37673
21.3.3.3	Druhé urážlivé chování téhož člena družstva ve stejném utkání znamená jeho diskvalifikaci bez dalších důsledků.	4.1.1 21.2.2
21.3.3.4	Třetí hrubé chování téhož člena družstva ve stejném utkání je sankcionováno diskvalifikací bez dalších důsledků.	4.1.1 21.2.1
21.4	**<u>Uplatnění sankcí za nevhodné chování</u>**	
21.4.1	Všechny sankce za nevhodné chování jsou sankcemi individuálními, zůstávají v platnosti po celé utkání a jsou zaznamenávány do zápisu o utkání.	21.3 25.2.2.6
21.4.2	Opakované nevhodné chování téhož člena družstva ve stejném utkání je sankcionováno progresivně (člen družstva obdrží vyšší sankci za každý následující přestupek).	4.1.1, 21.2 21.3, D.9
21.4.3	Vyloučení nebo diskvalifikace, jako důsledek urážlivého chování nebo agrese, nevyžaduje žádnou předcházející sankci.	21.2 21.3
21.5	**<u>Nevhodné chování před a mezi sety</u>**	
	Jakékoliv nevhodné chování, které se vyskytne před a nebo mezi sety, je sankcionováno podle prav. 21.3 a sankce je uplatněna v následujícím setu.	18.1 21.2, 21.3
21.6	**<u>Karty pro udělování sankcí</u>**	D.11 (6,7,8)
	Napomenutí: slovní nebo signál paží, bez karty.	21.1
	Trest: žlutá karta.	21.3.1
	Vyloučení: červená karta.	21.3.2
	Diskvalifikace: žlutá a červená karta (společně).	21.3.3

22 SBOR ROZHODČÍCH A PROCEDURY

22.1 Složení

Sbor rozhodčích pro utkání se skládá z následujících funkcionářů:

- první rozhodčí	23
- druhý rozhodčí	24
- zapisovatel	25
- čtyři (dva) čároví rozhodčí	27

Jejich rozmístění je znázorněno na obr. č. 10.

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB je povinný asistent zapisovatele.

22.2 Procedury

22.2.1 Pouze první a druhý rozhodčí mohou v průběhu utkání dávat znamení zapískáním:

22.2.1.1 první rozhodčí dává znamení pro podání, které zahajuje rozehru; 6.1.3, 12.3

22.2.1.2 první a druhý rozhodčí oznamují konec rozehry za předpokladu, že jsou si jisti, že se stala chyba a znají její podstatu.

22.2.2 Je-li míč "mimo hru", mohou zapískat proto, aby dali najevo, že povolují nebo zamítají žádost družstva. 5.1.2, 8.2

22.2.3 Okamžitě poté, co rozhodčí zapískal, aby oznámil konec rozehry, musí pomocí oficiálních znamení pažemi označit: 22.2.1.2, 28.1

22.2.3.1 Je-li zapískána chyba prvním rozhodčím, signalizuje: D.11 (2)
a) družstvo, které bude podávat; 12.2.2
b) podstatu chyby; D.11 (2)
c) chybující(ho) hráče (je-li to nezbytné).
Druhý rozhodčí následuje opakováním oficiálních znamení paží prvního rozhodčího.

22.2.3.2 Je-li zapískána chyba druhým rozhodčím, signalizuje:
a) podstatu chyby;
b) chybujícího hráče (je-li to nezbytné);
c) družstvo, které bude podávat, po oficiálním znamení paží prvního rozhodčího.
V tomto případě neukazuje první rozhodčí ani chybu ani chybujícího hráče, ale pouze družstvo, které bude podávat.

22.2.3.3 V případě oboustranné chyby signalizují oba rozhodčí:
a) podstatu chyby;
b) chybující hráče (je-li to nezbytné);
c) družstvo, které bude podávat, v závislosti na rozhodnutí prvního rozhodčího.

23 PRVNÍ ROZHODČÍ

23.1 Umístění

	První rozhodčí plní své úkoly vsedě nebo vstoje na stolici rozhodčího, umístěné na jednom konci sítě. Jeho oči musí být přibližně 50 cm nad sítí.	D.1a, D.1b D.10

23.2 Pravomoc

23.2.1	První rozhodčí řídí utkání od začátku až do konce. Má pravomoc nad všemi členy sboru rozhodčích a členy družstev. V průběhu utkání jsou rozhodnutí prvního rozhodčího konečná. Je oprávněn změnit rozhodnutí ostatních členů sboru rozhodčích, jestliže je přesvědčený, že se mýlí. První rozhodčí může dokonce vyměnit člena sboru rozhodčích, který nevykonává svou funkci správně.	4.1.1, 6.3
23.2.2	První rozhodčí také řídí činnost sběračů míčů, rychloutěračů a utěračů podlahy.	3.3
23.2.3	První rozhodčí má právo rozhodnout o jakékoliv záležitosti, týkající se utkání, včetně těch, které nejsou uvedeny v pravidlech.	
23.2.4	První rozhodčí nesmí připustit žádnou diskusi o svých rozhodnutích. Na žádost kapitána ve hře však první rozhodčí vysvětlí použití nebo výklad pravidel, na jejichž základě rozhodl. Jestliže kapitán ve hře nesouhlasí s vysvětlením prvního rozhodčího a rozhodne se podat na konci utkání k dané záležitosti oficiální protest, musí si okamžitě vyhradit právo zaznamenat svůj protest na konci utkání. První rozhodčí musí s tímto právem kapitána ve hře souhlasit.	20.1.2 5.1.2.1 5.1.2.1 5.1.3.2 25.2.3.2
23.2.5	První rozhodčí je zodpovědný před i v průběhu utkání za rozhodnutí, zda vybavení hrací plochy a podmínky splňují požadavky hry.	Kap.1.

23.3 Odpovědnosti

23.3.1	Před utkáním první rozhodčí:	
23.3.1.1	kontroluje hrací plochu, míče a další vybavení;	Kap.1.
23.3.1.2	provádí losování s kapitány družstev;	7.1
23.3.1.3	dohlíží na rozcvičení družstev.	7.2
23.3.2	Během utkání je pouze první rozhodčí oprávněn:	
23.3.2.1	udělovat družstvům napomenutí;	21.1
23.3.2.2	udělovat sankce za nevhodné chování a zdržování;	16.2, 21.2
23.3.2.3	rozhodnout o:	
	a) chybách podávajícího a postavení podávajícího družstva, včetně clonění;	7.4, 12.4 12.5, 12.7.1
	b) chybách pří hraní míčem;	9.3
	c) chybách nad sítí a v její horní části;	11.4.1, 11.4.4
	d) chybách útočného úderu libera a hráčů zadní řady;	13.3.3, 13.3.5
	e) uskutečněném útočném úderu hráčem, poté co míč přiletí od libera zahraný vrchním odbitím prsty z jeho přední zóny a jejího prodloužení;	13.3.6
	f) přeletu míče spodním prostorem pod sítí.	8.4.5

23.3.3	Na konci utkání zkontroluje a podepíše zápis o utkání.	25.2.3.3
24	**DRUHÝ ROZHODČÍ**	
24.1	**Umístění**	
	Druhý rozhodčí vykonává svou funkci vstoje blízko sloupku, mimo a na opačné straně hřiště než první rozhodčí, čelem k němu.	D.1a, D.1b D.10
24.2	**Pravomoc**	
24.2.1	Druhý rozhodčí je pomocníkem prvního rozhodčího, ale má také svůj vlastní rozsah pravomocí. Přestane-li být první rozhodčí schopen pokračovat ve své činnosti, druhý rozhodčí ho může nahradit.	24.3
24.2.2	Druhý rozhodčí může, bez zapískání, také signalizovat chyby mimo svůj rozsah pravomocí, avšak nesmí na prvního rozhodčího naléhat.	24.3
24.2.3	Druhý rozhodčí dohlíží na práci zapisovatele(ů).	25.2
24.2.4	Druhý rozhodčí dohlíží na členy družstva na lavičce a oznamuje jejich nevhodné chování prvnímu rozhodčímu.	4.2.1
24.2.5	Druhý rozhodčí dohlíží na hráče v prostorech pro rozcvičení.	4.2.3
24.2.6	Druhý rozhodčí povoluje přerušení, kontroluje jejich trvání a zamítá neoprávněné žádosti.	15, 15.11 25.2.2.3
24.2.7	Druhý rozhodčí kontroluje počet oddechových časů a střídání využitých každým družstvem a oznamuje **druhý** oddechový čas i **páté** a **šesté** střídání prvnímu rozhodčímu a příslušnému trenérovi.	15.1 25.2.2.3
24.2.8	V případě zranění hráče povoluje druhý rozhodčí výjimečné střídání nebo uděluje tříminutový čas na zotavení.	15.7, 17.1.2
24.2.9	Druhý rozhodčí kontroluje stav povrchu hřiště, zvláště v přední zóně. V průběhu utkání také kontroluje, zda míče stále vyhovují předpisům.	1.2.1, 3.
24.2.10	Druhý rozhodčí dohlíží na členy družstva v prostorech pro vyloučené a oznamuje jejich nevhodné chování prvnímu rozhodčímu.	1.4.5 21.3.2
24.3	**Odpovědnosti**	
24.3.1	Na začátku každého setu, při výměně polí v rozhodujícím setu a vždy, když je to nutné, kontroluje, zda skutečná postavení hráčů na hřišti odpovídají postavením uvedeným na záznamech postavení základní sestavy.	5.2.3.1, 7.3.2 7.3.5, 18.2.2
24.3.2	Během utkání, druhý rozhodčí rozhoduje, píská a signalizuje:	
24.3.2.1	proniknutí do soupeřova pole a prostoru pod sítí;	11.2
24.3.2.2	chyby v postavení přijímajícího družstva;	7.5
24.3.2.3	chybný dotek hráče se sítí v její spodní části nebo anténkou na své straně;	11.3.1
24.3.2.4	jakýkoliv dokončený blok hráčem zadní řady nebo jakýkoliv pokus o blok libera;	13.3.3 14.6.2, 14.6.6

24.3.2.5	dotek míče s cizím předmětem;	8.4.2, 8.4.3 8.4.4
24.3.2.6	dotek míče s povrchem hrací plochy, když není první rozhodčí v pozici, aby dotek mohl vidět;	8.3
24.3.2.7	míč přelétávající síť zcela nebo částečně vnějším prostorem přeletu do soupeřova pole nebo dotek anténky míčem na své straně hřiště	8.4.3, 8.4.4
24.3.3	Na konci utkání podepíše zápis o utkání.	25.2.3.3
25	**ZAPISOVATEL**	
25.1	**Umístění**	
	Zapisovatel plní svoji funkci vsedě u stolku zapisovatele na opačné straně hřiště než první rozhodčí a čelem k němu.	D.1a, D.1b D.10
25.2	**Odpovědnosti**	
	V souladu s pravidly a ve spolupráci s druhým rozhodčím vede zápis o utkání. Používá bzučák nebo jiné zvukové zařízení, aby dával rozhodčím signály v souladu se svojí odpovědností.	
25.2.1	Před utkáním a setem zapisovatel:	
25.2.1.1	zaznamenává data o utkání a družstvech, včetně jména a čísla libera, v souladu s platnými předpisy; zajišťuje podpisy kapitánů a trenérů;	4.1, 5.1.1 5.2.2, 7.3.2 19.1.2, 19.3.3.2
25.2.1.2	zapisuje základní sestavu každého družstva ze záznamu postavení základní sestavy. Nedostane-li včas záznamy postavení základní sestavy družstev, uvědomí o tom okamžitě druhého rozhodčího.	5.2.3.1, 7.3.2
25.2.2	Během utkání zapisovatel:	
25.2.2.1	zaznamenává dosažené body;	6.1
25.2.2.2	u každého družstva kontroluje pořadí postupu na podání a okamžitě po úderu do míče při podání oznamuje rozhodčím jakoukoliv chybu v pořadí postupu;	12.2
25.2.2.3	zaznamenává oddechové časy a střídání hráčů, kontroluje jejich počet a informuje druhého rozhodčího;	15.1., 15.4.1 24.2.6, 24.2.7
25.2.2.4	oznamuje rozhodčím žádost o přerušení hry, která je v rozporu s pravidly;	15.11
24.2.2.5	oznamuje rozhodčím konce setů a dosažení osmého bodu v rozhodujícím setu;	6.2, 15.4.1 18.2.2
24.2.2.6	zaznamenává všechny sankce;	16.2, 21.3
24.2.2.7	podle instrukcí druhého rozhodčího zaznamenává všechny další události, t.j. výjimečné střídání, čas na zotavení, prodloužená přerušení, vnější zásah, apod.	15.7, 17.1.2 17.2, 17.3
25.2.3	Na konci utkání zapisovatel:	
25.2.3.1	zaznamená konečný výsledek;	6.3

25.2.3.2	v případě protestu, po předchozím souhlasu prvního rozhodčího, zapíše nebo dovolí kapitánovi (družstva/ve hře) zapsat do zápisu o utkání jeho vyjádření k předmětu protestu;	5.1.2.1 5.1.3.2 23.2.4
25.2.3.3	poté, co podepsal zápis o utkání sám, zajistí podpisy kapitánů obou družstev a potom i rozhodčích.	5.1.3.1 23.3.3 24.3.3

26 ASISTENT ZAPISOVATELE

26.1 Umístění

22.1

Asistent zapisovatele plní svoji funkci vsedě u stolku zapisovatele vedle zapisovatele

26.2 Odpovědnosti

19.3

Zaznamenává výměny libera.
Asistuje zapisovateli při administrativních úkonech.
Přestane-li být zapisovatel schopen pokračovat ve své činnosti, asistent zapisovatele ho nahradí.

26.2.1 Před utkáním a setem asistent zapisovatele:

26.2.1.1	připraví Kontrolní list libera,	
26.2.1.2	připraví náhradní zápis o utkání	

26.2.2 Během utkání asistent zapisovatele:

26.2.2.1	zapisuje podrobnosti výměn libera,	19.3.1.1
26.2.2.2	oznamuje rozhodčím všechny chyby při výměnách libera,	19.3.2.1
26.2.2.3	spouští a ukončuje měření délky technického času,	15.4.1
26.2.2.4	obsluhuje ruční ukazatel skóre na stolku zapisovatele,	
26.2.2.5	kontroluje, zda jsou všechny ukazatele skóre v souladu	25.2.2.1
26.2.2.6	je-li třeba, aktualizuje rezervní zápis o utkání a předá ho zapisovateli.	25.2.1.1

26.2.3 Na konci utkání asistent zapisovatele:

26.2.3.1	podepíše Kontrolní list libera a předloží ho ke kontrole;	
26.2.3.2	podepíše zápis o utkání	

27 ČÁROVÍ ROZHODČÍ

27.1 Umístění

Jsou-li ve funkci pouze dva čároví rozhodčí, stojí v rozích hřiště nejblíže pravé ruky každého rozhodčího, ve vzdálenosti 1 až 2 metry úhlopříčně od rohu. D.1a, D.1b D.10

Každý z nich kontroluje jak koncovou tak postranní čáru na své straně.

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB je povinností mít čtyři čárové rozhodčí.
Stojí ve volné zóně ve vzdálenosti 1 až 3 metry od každého rohu hřiště v myšleném prodloužení čáry, kterou kontrolují. D.10

27.2 **Odpovědnosti**

27.2.1 Cároví rozhodčí plní své funkce použitím praporků (40x40 cm) jak ukazuje obrázek č. 12 a signalizují:

27.2.1.1 míč "v hřišti" a "mimo", kdykoliv dopadne v blízkosti jejich čáry (čar); 8.3, 8.4

27.2.1.2 doteky přijímajícího družstva s míčem letícím "mimo"; 8.4, D.12(3)

27.2.1.3 dotek anténky míčem, podání letící přes síť mimo prostor přeletu, atd.; 8.4.3, 8.4.4

27.2.1.4 kteréhokoliv hráče (vyjma podávajícího) stojícího mimo své pole v okamžiku úderu do míče při podání; 7.4, D.12(4)

27.2.1.5 chybu nohou podávajícího hráče; 12.4.3

27.2.1.6 jakýkoliv dotek anténky na jeho straně hřiště kterýmkoliv hráčem v průběhu akce hraní míčem nebo dotek překážející ve hře; 11.3.1 D.12(4)

27.2.1.7 míč, který přeletěl síť do soupeřova pole mimo prostor přeletu nebo se dotknul anténky na jeho straně hřiště. 10.1.1

27.2.2 Na žádost prvního rozhodčího musí čárový rozhodčí své znamení zopakovat.

28 **OFICIÁLNÍ ZNAMENÍ**

28.1 **Znamení rozhodčích pažemi** D.11

Rozhodčí musí označit oficiálním znamením pažemi důvod svého zapískání (podstatu odpískané chyby nebo účel povoleného přerušení). Znamení musí být po krátkou dobu drženo a je-li prováděno pouze jednou paží, potom se signalizace provádí paží na straně družstva, které se dopustilo chyby nebo předneslo žádost.

28.2 **Znamení čárových rozhodčích praporkem** D.12

Cároví rozhodčí musejí označit podstatu oznámené chyby oficiálním znamením praporkem a toto znamení po krátkou dobu podržet.